

OSCAR WILDE
Mutlu Prens

OSCAR WILDE

1854 yılında İrlanda'nın Dublin kentinde doğdu. Daha yirmili yaşlarında, giydiği kıyafetler, kıvrak zekâsı ve radikal görüşleriyle İngilizce konuşulan dünyada büyük bir üne kavuşan Oscar Wilde, 1884 yılında Constance Lloyd'la evlendi. *Mutlu Prens* 1888'de, *Dorian Gray'in Portresi* 1890'da, *Lord Arthur Savile'in Suçu* 1891'de yayımlandı. Wilde, 1900'de, kırk altı yaşındayken menenjit oldu, 30 Kasım'da da, karısından ve iki çocuğundan uzakta, kaldığı otel odasında öldü.

The Happy Prince and Other Tales

İletişim Yayınları 2657 • İletişim Çocuk Klasikleri 1
ISBN-13: 978-975-05-2458-5
© 2018 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2018, İstanbul (1. Basım)

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli
TASARIM Suat Aysu
KAPAK ve KAPAK İLLÜSTRASYONU Seda Mit
İÇ İLLÜSTRASYONLAR Walter Crane - Jacomb Hood
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Melis Ofias

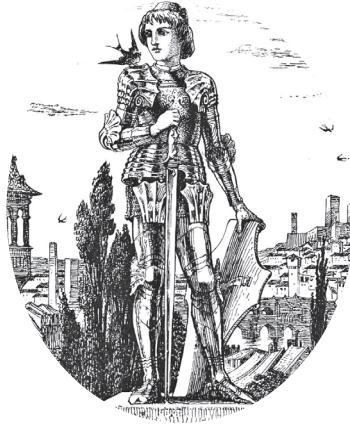
BASKI Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46
CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelicik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

OSCAR WILDE
Mutlu Pren

The Happy Prince and Other Tales

ÇEVİREN
MURAT İNCE

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
MUTLU PRENS	13
BÜLBÜL İLE GÜL	27
BENCİL DEV	37
VEFALI DOST	45
OLAĞANÜSTÜ ROKET	63
KARAKTERLER	83
SÖZLÜK	87

Ö N S Ö Z

I.

Kimi yazarlar, masalarının başına oturduklarında, yazacakları hikâyenin nereye varacağını bilmez. Yazmaya devam ettikçe yeni yollara girip tıpkı bir okuyucu gibi ilerleyerek hikâyelerini örerler. Kimileriye oturup önceden planlar yapar, taslaklar hazırlayıp hikâyelerini başından sonuna şekillendirir ve daha sonra, düşündükleri şeyleri kâğıda geçirirler. Çocuklara hikâyeler anlatan, daha sonra bunları kâğıda döküp kitaplaştıran yazarlar da ikinci gruba katılabilir. Böyle bir yöntem, hayal gücü ve doğaçlamanın artmasını, verilen tepkilere göre kitabı şekillendirebilmeyi ve hikâyede nerele-
rin aksadığının tespit edilmesini sağlar. Mesela, İngiliz yazar Lewis Carroll'ın *Alice Harikalar Diyarında* adlı kitabı böyle oluşturulmuştur. Carroll, arkadaşı Dr. Liddell'in üç kızını bir kayak gezisine çıkarıyor ve bu gezi sırasında onlara Alice'in sıradışı maceralarını anlatıyordu. Çocukların bu maceraları ilgiyle dinlediğini ve sordukları sorularla, verdikleri tepkiler-

le hikâyeyi yönlendirdiklerini görünce, Alice'in başından geçenleri yazıp kitap olarak yayımlamaya karar verdi.

Benzer bir durum, *Mutlu Prens*'in oluşumu sırasında yaşandı. Oscar Wilde, oğulları Cyril ve Vyvyan'a masallar anlatıyordu. Eşi Constance da zaten bir çocuk kitabı yazarıydı. Kendisi de, tıpkı Constance gibi, bir çocuk kitabı çıkarmak istedi ve 1888'de, oğullarına anlattığı masalları bu kitapçıkta topladı. Wilde, bu kitap çıkana kadar, şiirleri ve tiyatro oyunları ile biliniyordu. *Mutlu Prens*'in yarattığı etkiyle *Dorian Gray'in Portresi* (1890) ve *Lord Arthur Savile'in Suçu* (1891) gibi ünlü eserleri arka arkaya yayımlandı. Tüm bu eserler filme çekildi, tiyatroya uyarlandı, opera olarak sahnelendi. Örneğin "Mutlu Prens" 1971'de Michael Mills tarafından bir animasyon filme dönüştürüldü, aynı derlemede yer alan "Bülbül ile Gül" 1940'ta Renzo Bossi tarafından opera olarak sahnelendi. Bu kitaplar, yazarın ölümünün üzerinden yüz yılı aşkın bir süre geçmişken –Wilde, 1900'de ölmüştür–, hâlâ ilgiyle okunuyor, diğer sanat dallarına yapılan uyarlamalarıyla hem çocukların hem yetişkinlerin ilgisini çekiyor.

II.

Derlemenin ilk masalı, kitabın adında da anlaşılacağı gibi, "Mutlu Prens". Burada, ölümünün ardından heykeli dikilen Mutlu Prens'in hikâyesi anlatılır. Hayattayken hiç üzüntü çekmeyen Mutlu Prens, heykel olarak şehrin yüksek bir yerine dikildiğinde şehrinin sefaletini görür ve bu durumu düzeltmek, insanları mutlu etmek için mücadele etmeye başlar.

"Bülbül ile Gül"de, hem doğu edebiyatında (örneğin divan şiirinde), hem de bu kitapta da göreceğiniz üzere batı edebiyatında sıklıkla rastlanan bir metafor kullanılır. Gü-

le âşık olan bülbül, kendisine diken battığı için acı çeker. Bu masalda ise, kendi aşkı için değil ama bir öğrencinin aşkı için gülün dikenine katlanmak zorunda kalır.

“Bencil Dev”de, Cornwall Canavarı’na yedi yıl boyunca misafir olan ve bu misafirlikten döndüğünde, bahçesinde çocukların oyun oynadığını gören bir devin hikâyesi anlatılır. Dev, çocukları bahçeden kovmasıyla bahar yerini kışa bırakır ve uzun bir süre geri gelmez, ta ki büyük bir mucize gerçekleşene kadar...

“Vefalı Dost” iki eski dostun, Değirmenci Koca Hugh ile Küçük Hans’ın hikâyesidir. Değirmenci sürekli olarak arkadaşından faydalanmaya çalışır, bencillik eder. Hans ise ona karşı hep iyi niyetle yaklaşır, vefa gösterir. Fakat gereksiz yere gösterilen bu vefa, Hans’ı zor durumlara düşürür.

Son masal olan “Olağanüstü Roket”te, kendini beğenmiş bir roket, prens ile prensesin düğününde havaya fırlatılmak üzere bekleyen havai fişeklerin arasında yerini alır. Kibri yüzünden arkadaşlarıyla tartışır, kimseyi dinlemek istemez ve kendisine ağlamaması gerektiği söylendiğinde inat edip ağlar. Artık her tarafı ıslanmış bir roket olduğu için baskı belaya girer.

III.

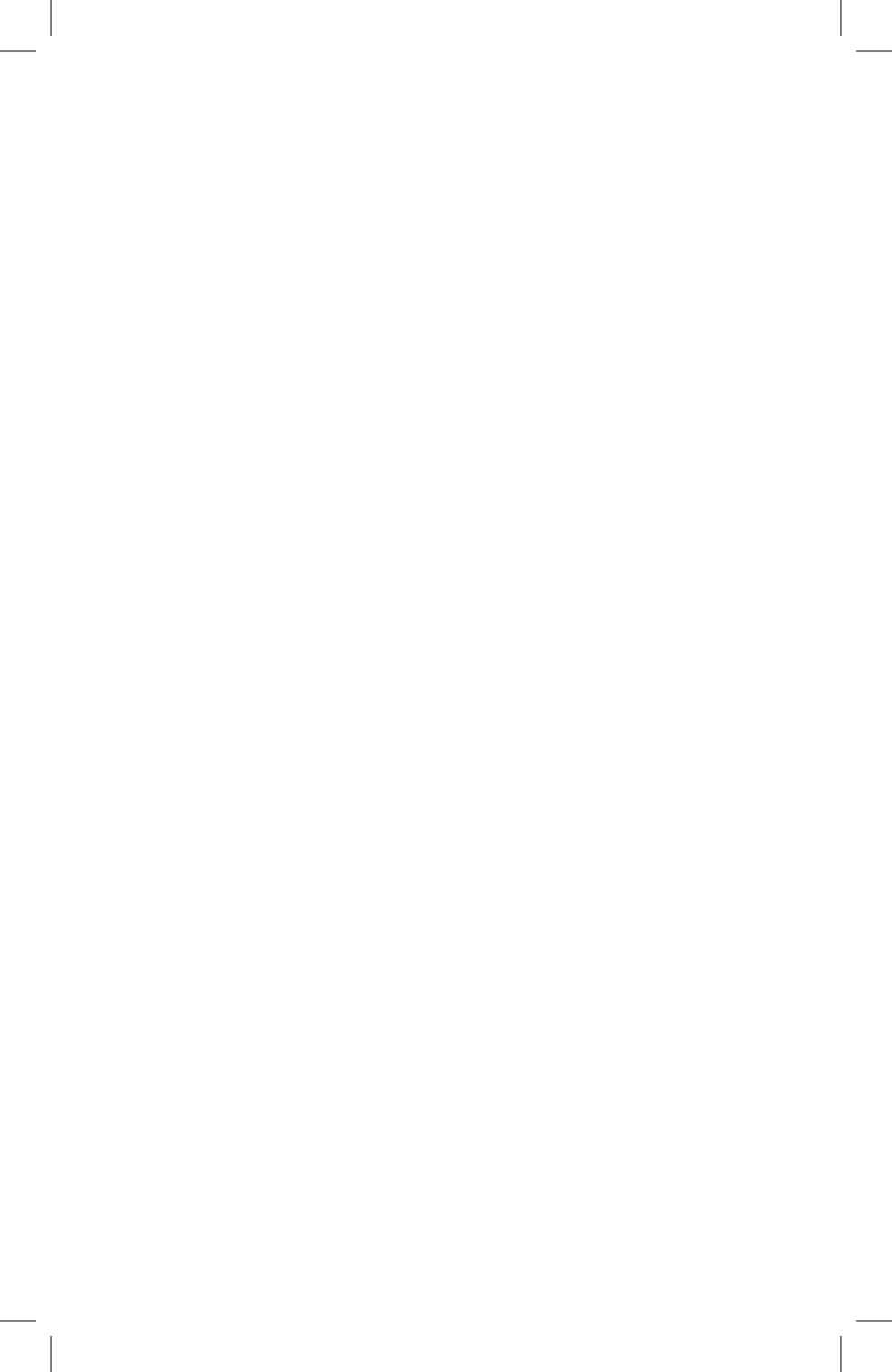
Kitabın yayımlanmasıyla birlikte, dönemin gazete ve dergilerinde birçok eleştiri yazısı çıkmıştır. Bir eleştiride “Masalların temel amaçlarından biri duygudaşlık uyandırmaktır,” yazar. Duygudaşlık ve başkalarının acısını paylaşma Oscar Wilde’in temel meselelerinden biridir. Karakterlerinden biri “Bencillik çok iğrenç bir şeydir; özellikle de benim yaradılışımda biri için, çünkü ben duygudaşlığımla tanırım,” der. Yazar, bu tarz duyguları öne çıkarmaya çalışırken, dönemdeki anlayıştan daha farklı, daha yenilikçi bir üslup kullanır. Walter Pa-

ter, yazara gönderdiği bir mektupta bu kitap için "düzyazıdaki küçük şiirler" der. Kitaptaki tüm masallar hem yarattıkları sıcaklıkla hem de hayal gücümüzün sınırlarını ortadan kaldırmasıyla, masalların uçsuz bucaksız dünyasında kendilerine özel bir yer edinmiştir.

THE HAPPY PRINCE
AND OTHER TALES BY
OSCAR WILDE
ILLUSTRATED BY
WALTER CRANE
& JACOMB
HOOD
1888

MUTLU PRENS

Şehrin yukarı kısımlarında, uzunca bir sütunun üzerinde, Mutlu Prens'in heykeli yükseliyordu. Baştan aşağı altın varaklarla kaplanmıştı, gözlerinde iki parlak safir vardı ve kılıcının kabzasında iri, kırmızı bir yakut ışılıyordu.

Gerçekten çok hayranlık duyulan biriydi. “Bir rüzgârgülü kadar güzel,” dedi sanat beğenisi edininip ün kazanmayı uman belediye meclisi üyelerinden biri ve aslında öyle olmamasına rağmen insanların pratik biri olmadığını düşünmelerinden korkarak “ama o kadar kullanışlı değil,” diye ekledi.

“Neden sen de Mutlu Prens gibi olamıyorsun?” diye sordu, Aydede’yi bile isteyen küçük oğlunun duyarlı annesi. “Mutlu Prens herhangi bir şey için

ağlamayı aklının ucundan bile geçirmez.”

“Dünyada gerçekten mutlu birinin olmasına seviyorum,” diye mırıldandı hayal kırıklığına uğramış bir adam, muhteşem heykele bakarken.

Çocuk yuvası öğrencileri, parlak kırmızı pelerinleri ve tertemiz beyaz önlükleriyle katedralden çıkarken, “Tıpkı bir meleğe benziyor,” dediler.

“Nereden biliyorsunuz?” dedi Matematik Öğretmeni, “Daha önce melek görmüş değilsiniz.”

“Aa! Ama düşlerimizde gördük,” diye yanıtladı çocuklar; Matematik Öğretmeni kaşlarını çattı, sert bir ifade takındı, çünkü çocukların düş kurmalarından hoşlanmazdı.

Bir gece şehrin üzerinden küçük bir Kırlangıç uçu. Arkadaşları altı hafta önce Mısır’a göçmüştü ama o, güzeller güzeli bir Saz’a âşık olunca geride kalmıştı. Baharın ilk günlerinde, kocaman sarı bir pervanenin peşi sıra nehrin üzerinde uçarken karşılaşmıştı onunla ve zarif belinden öyle etkilenmişti ki konuşmak için duruvermişti.

Konuya hemencecik girmekten hoşlanan Kırlangıç, “Seni seveyim mi?” diye sordu ve Saz da başını hafifçe eğerek yanıtladı onu. Bunun üzerine Kırlangıç, kanatlarıyla suya dokunup gümüş dalgacıklar oluşturarak Saz’ın etrafında uçtu da uçtu. Sevgisini bu yolla gösteriyordu. Tüm yaz böyle geçti.

“Bu gülünç bir bağlılık,” diye cıvıladı diğer Kırlangıçlar; “Saz’ın beş kuruşu yok ve bir sürü ilişkisi var.” Gerçekten nehir sazlarla doluydu. Daha son-

ra, sonbahar geldiğinde, kırlangıçların hepsi uzaklara uçup gitti.

Onlar gidince kendini yalnız hissetti Kırlangıç ve sevgilisinden usanmaya başladı. “Hiç muhabbeti yok ve yazık ki cilvebazın biri, rüzgârla cilveleşiyor sürekli,” dedi. Ne zaman rüzgâr esse, Saz en zarif selamlamalarını gerçekleştiriyordu. “Görüyorum ki evine düşkün biri,” diye devam etti, “fakat ben seyahat etmeyi seviyorum ve haliyle karım da seyahat etmeyi sevmeli.”

Sonunda “Benimle gelir misin?” diye sordu; fakat Saz başını sallayarak reddetti, evine çok bağlı biriydi.

“Benimle eğlendin durdun. Ben Piramitlere gidiyorum. Elveda!” diye bağırdı Kırlangıç ve uçup gitti.

Bütün gün uçtu ve geceyin şehre vardı. “Nerede konaklasam?” dedi. “Umarım şehir konaklamam için hazırlıklıdır.”

Derken uzun sütunun üzerindeki heykeli gördü.

“Burada konaklayacağım,” diye haykırdı; “temiz havayla dolu hoş bir yer.” Ardından Mutlu Prens’in ayaklarının arasına kondu.

Etrafına bakınırken “Altından bir yatak odam oldu,” dedi usulca ve uyumak için hazırlık yaptı; fakat tam başını kanadının altına soktuğu sırada iri bir su damlası düştü üzerine. “Ne acayip şey!” diye bağırdı; “gökyüzünde tek bir bulut yok, yıldızlar berrak ve parlak ama yine de yağmur yağıyor. Avrupa’nın kuzeyinde iklim gerçekten berbat. Saz yağmurdan hoşlanırdı, ama hep bencilliğinden.”